

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitnodiging voor deelname aan VIKING-studie

*Onderzoek naar bescherming tegen
kinkhoest door vaccinatie bij volwassenen*

Waarom dit onderzoek?

Met deze studie wordt onderzocht hoe de bescherming tegen kinkhoest zich opbouwt na een extra kinkhoestvaccinatie op volwassen leeftijd en of deze opgebouwde bescherming langdurig aanwezig blijft. Een goede bescherming tegen kinkhoest helpt ook tijdens een zwangerschap omdat dit aan de baby wordt doorgegeven. Daardoor is de baby beter beschermd tegen kinkhoest in de eerste maanden na de geboorte. Daarnaast zijn gevaccineerde ouders minder een besmettingsbron voor hun baby en andere kinderen, dan ongevaccineerde ouders. Het resultaat van deze **VIKING-studie (Volwassenen Immuniseren tegen Kinkhoest, Nederland Gezond)** wordt gebruikt om de Gezondheidsraad te adviseren over kinkhoestvaccinaties.

Sinds 1996 is het aantal gevallen van kinkhoest in Nederland sterk toegenomen, ook bij volwassenen. Ook in landen buiten Nederland stijgt het aantal patiënten met kinkhoest. Kinkhoest wordt door een bacterie veroorzaakt en leidt tot een acute en ernstige luchtweginfectie met langdurige en uitputtende hoestbuien. De infectie is vooral voor jonge baby's gevaarlijk. Nu krijgen baby's op de leeftijd van 2, 3, 4 en 11 maanden een vaccinatie tegen kinkhoest. Op 4 jarige leeftijd wordt die vaccinatie nogmaals herhaald. In Nederland zijn we in 2005 overstapt op een ander soort kinkhoestvaccin met minder bijwerkingen. Ondanks deze aanpassing stijgt het aantal kinkhoestgevallen nog steeds en zien we elke 2-3 jaar een epidemie. Kinkhoest komt, behalve bij zuigelingen, nu vooral voor bij tieners en steeds meer bij jongvolwassenen. Zij zijn vervolgens weer een besmettingsbron voor kinderen. De grootste kinkhoestepidemie was in 2012 toen meer dan 13.000 patiënten met kinkhoest zijn gemeld en helaas 3 nog niet (volledig) gevaccineerde baby's aan de gevolgen van kinkhoest zijn overleden.

Hoe werkt een vaccinatie?

Door een vaccinatie gaat uw lichaam afweerstoffen maken tegen de bacterie. Deze afweerstoffen helpen uw lichaam om de ziekteverwekker op te ruimen. Door vaccinatie worden er ook geheugencellen gemaakt. Deze cellen spelen een belangrijke rol bij het vormen van een geheugen tegen de ziekteverwekker. Dit geheugen helpt u te beschermen tegen ziekte bij hernieuwd contact met de ziekteverwekker.

Waarom krijgt u deze folder?

Voor de VIKING-studie zijn we opzoek naar 25-29 jarige volwassenen. Uit de gegevens van de Gemeentelijke Basisadministratie personen (GBA) is gebleken dat u bent geboren tussen 1984-1989. Als u besluit om deel te nemen aan dit onderzoek, dan krijgt u een DKT-vaccinatie (Difterie, Kinkhoest en Tetanus). Dit vaccin wordt in diverse andere landen al aan volwassenen gegeven voor bescherming tegen kinkhoest. We streven ernaar om 100 mannen en vrouwen te laten deelnemen aan dit onderzoek.

Hoe verloopt de deelname aan de VIKING-studie?

Het onderzoek duurt in totaal twee jaar, waarin 5 afspraken worden gemaakt op een onderzoeklocatie in uw gemeente. Tijdens de eerste afspraak wordt bloed en speeksel afgenomen. Daarna krijgt u één DKT-vaccinatie. Tijdens de tweede afspraak (twee weken na vaccinatie), de derde afspraak (4 weken na vaccinatie), de vierde afspraak (1 jaar na vaccinatie) en de vijfde afspraak (2 jaar na vaccinatie) wordt opnieuw bloed en speeksel afgenomen. Het inenten en de bloed- en speeksel-afnames worden door een ervaren onderzoeksmedewerker gedaan. In het bloed en het speeksel zal worden gekeken naar de bescherming tegen kinkhoest. Alle persoonlijke gegevens worden vertrouwelijk behandeld.

Wie voert dit onderzoek uit?

Deze VIKING-studie wordt uitgevoerd door onderzoekers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in Bilthoven in samenwerking met het Wilhelmina Kinderziekenhuis van het Universitair Medisch Centrum in Utrecht.

Wat zijn de voordelen van het onderzoek?

Een direct voordeel voor u bij deelname is de extra vaccinatie tegen kinkhoest, difterie en tetanus, waardoor een extra bescherming tegen deze infectieziekten optreedt. Met de gegevens uit het bloed- en speekselonderzoek krijgt het RIVM beter inzicht in de werkzaamheid van de kinkhoestvaccins.

Wat zijn de nadelen van het onderzoek?

Een inenting en bloedafname zijn niet prettig. Er kunnen soms bijwerkingen optreden door de inenting (hoofdpijn of roodheid op de plaats van de injectie). Deze bijwerkingen gaan meestal vanzelf weer over. Als tegenprestatie ontvangt u een cadeaubon van 15 euro na de derde afspraak en een cadeaubon van 15 euro na de laatste afspraak.

Zijn er verplichtingen bij deelname aan het onderzoek?

Deelname aan het onderzoek is vrijwillig. U kunt op ieder moment een gegeven toestemming herroepen zonder dat dit enige invloed heeft op uw zorg.

Huisarts en verzekering

Mocht u besluiten om mee te doen aan deze studie, dan brengen wij uw huisarts hiervan op de hoogte. Wij gaan er van uit dat u door deelname aan het onderzoek geen extra risico loopt. Deze vaccinatie wordt immers al in diverse andere landen toegepast. Mocht er onverhoopt toch iets gebeuren, dan zal het RIVM eventuele schade als direct gevolg van de inenting of de bloedafname vergoeden.

Wat vragen wij u nu te doen?

Indien u belangstelling heeft voor het onderzoek, vul dan de bijgevoegde antwoordkaart in en stuur die terug in de bijgevoegde retourenvelop. Wij nemen dan telefonisch contact met u op om eventuele vragen te beantwoorden en om uw huisadres te vragen. Wij sturen u vervolgens extra informatie toe en een toestemmingsformulier. Hierna bellen wij u een tweede keer. Als u mee wilt doen aan de VIKING-studie, maken we een afspraak voor de eerste drie bezoeken op een onderzoekslocatie in uw gemeente. Tijdens dit bezoek spreken we het onderzoek nog eens met u door. Als u akkoord bent, tekenen zowel u als de onderzoeksmedewerker het toestemmingsformulier. Pas hierna zal het onderzoek starten.

Als u nog vragen heeft

Als u nog vragen heeft over het onderzoek kunt u altijd contact opnemen met één van de onderzoeksmedewerk(st)ers van het RIVM:

Maandag t/m vrijdag van 9:00 tot 17:00 uur op telefoonnummer: **030 - 274 3407**

U kunt ook een email sturen naar: **viking@rivm.nl**

Tenslotte kunt u ook een onafhankelijke arts om informatie/ advies vragen:

Dr. T.F.W. Wolfs, kinderarts in het Wilhelmina kinderziekenhuis (WKZ): 088 - 755 4554

Wij hopen dat u besluit om mee te doen aan dit onderzoek!

Namens alle VIKING-studie medewerkers,

Met vriendelijke groet,

Saskia van der Lee (Ing.)
Onderzoeker in opleiding (OIO)
RIVM, Bilthoven

Guy Berbers (Dr.)
Vaccinoloog
RIVM, Bilthoven

Anne-Marie Buisman (Dr.)
Immunologe
RIVM, Bilthoven

Lieke Sanders (Prof. dr.)
Kinderarts-Immunologie en Infectieziekten
WKZ/ UMC, Utrecht

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Universitair Medisch Centrum
Utrecht

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

maart 2014